

delning i ena ändan av huset. Det är troligt att denna kan ha samband med att man ställt boskapen under kallare perioder. En kilometer norr om boplatserna har man tidigare kartlagt ett mindre hus där bronsgjutning förekommit.

I dalgången fanns avtrycken efter två hus från äldre bronsålder. Det yngsta var cirka 3300 år gammalt. Det har varit 25 meter långt och 6 meter brett. I den västra delen av byggnaden fanns en slags båsindeledning.

I undersökningsområdet norra del låg ett 100 meter långt och smalt pass mellan höga, branta berg. På berget öster om passet har det legat en fornborg. Invid ett fast klippblock på den högsta punkten i passet fanns flera spår efter eldar och en massa musselskal. I en 2000 år gammal eldstad fanns brända ben av får/get och nöt. Under den här tiden har man använt mindre stocksbåtar av ek för kortare transporter och fiske inomskärs. När bronsåldersundet i väster och sundet mellan Arendalshalvön och boplatserna torrlades, så har en skyddad vik sydost om boplatsen sannolikt blivit en ny hamn. Fornborgen var belägen på fastigheten "Viken" med vid utsikt över inloppet till Göta Älv. Havsviken "Viken" låg väl skyddad.

Tre ugnar samt hundra eldstäder och kokgropar i dalgången vittnade om en intensiv aktivitet under perioden. Flera krukskärvor låg spritt över boplatserna och ett käril har varit nedställt i en grop i ett mindre hus. Bostadshuset från den här tiden hade ofta två rader med stolpar, ofta parställda, som bar upp taket. Två större hus, ett 25 meter långt och ett 35 meter långt, samt två mindre hus, 12 meter respektive 15 meter långa, kartlades vid undersökningen. Boplatserna blir nu mer ett gårdsläge där flera byggnader kan ha varit resta samtidigt. Oftast ett större boningshus kompletterats med någon eller några mindre ekonomibyggnader. Liknande bebyggelse lämningar har kartlagts på en boplatser nordväst om undersökningsytan. Under denna period odlar man förutom vete också korn.

Glenn Johansson och Petra Nordin arbetar som arkeologer vid Riksantikvarieämbetets Arkeologiska Uppdragsverksamhet, UV Väst.

Läs mer om undersökningarna på www.arkeologi.uv.se

Elefanter i vårstädningen

Richard Holmgren

Jag befann mig i de franska Alperna. Planen var att roa med experimentell arkeologi. I media. Livet lekte och fåraherdar, pubbesökare samt gamla damer nickade i samförstånd. Någon erbjöd till och med grönbete. Alla ville de se det som utspelat sig på deras sluttningar år 218 före vår tideräkning. Det var då Kartagos store härförare Hannibal tågade mot Rom över Alperna. Med sig hade han en enorm armé och inte minst, afrikanska krigsefanter. Och nu var även svensk publik redo för en icke kannibalistisk Hannibal. Trodde jag.

I telefonen satt Italiens noblaste cirkuschef. Efter mycket resonering hade jag de två elefanterna som behövdes. Det var faktiskt ingen lätt sak – folk är knussliga med sina elefanter. Med erfarna elefantkötare skulle vår färd över Alperna ske utan risker. Foder skulle utplaceras, väldiga öronmuffar skulle sys och Kolmårdens djurpark satt på kunskaper om elefanter i snö. Berättelsen innehöll allt från klimatförändringar, elfbensjakt, och gladiatorer. Ett produktionsbolag var redo. Kostnadsmissigt motsvarade allt ett avsnitt av tv-rysaren "Let's dance".

Åtta år senare undrar jag vad som gick fel. Jag har nu lärt att folk fortfarande är nyfikna på kombinationen kunskap, äventyr och nöje. TV föredrar dock att banta och att laga mat, en tillsynes utsiktslös kombination. Efter misstrogen respons kom jag i all sarkasm att formulera ett nytt brev till potentiella tv-chefer. Jag hittade brevet när jag städade datorn och där stod allt som de egentligen ville höra.

Byt en säker tv-produktion mot en promenad med klumpiga skogsefanter över Europas djupaste avgrunder. Satsa tid och pengar i en livsfarlig utmaning innehållande kallbrand och att slå sig halvt fördärvad. Nu på riktigt... För mer än 2000 år sedan tog den legendariske härföraren Hannibal 50 000 man och 37 elefanter över alperna. Halva armén gick under. Detta var ett krigstaktiskt vägstycke som skulle få både den antika och moderna världen att höja på ögonbrynen. Kan det göras om? Helst inte...

Nu kan en högst oerfaren minixpedition, med måttliga kunskaper om alperna, ta livet av en elefant. Ett filmteam och ett snällt cirkusdjur kan nu genomföra en repris av Hannibals katastrofala tripp – nu några kilometer längs vägrenen på den tungt trafikerade Europaväg 35, över St. Bernhardspasset. Projektet mål är att utsätta oss själva för livsfara samt inte minst att äventyra folks respekt för historieämnet. Att visa människor något helfestligt och att införa begreppet glaciärarkeologi. Inte minst är detta en enastående chans att få se ljuset i tunneln – om inte annat från ansträngda chaufförer under St. Gotthard, ovana att hålla ut för världens största landdjur.

Konklusion? Det är lättare att ta en elefant över Alperna än att låta övertyga svenska tv-chefer.

Richard Holmgren

Richard Holmgren är klassisk arkeolog verksam i Arkeologisk Dokumentation, ARCDoc, och arbetar med utgrävningar i Mellanöstern.